

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 23. mai 2018
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2018/0156 (NLE)

9137/18
ADD 1

AVIATION 72
RELEX 431
CHINE 3

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Jordi AYET PUIGARNAU, direktor
Kättesaamise kuupäev:	18. mai 2018
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2018) 309 final - ANNEX
Teema:	LISA järgmise dokumendi juurde: Ettepanek: Nõukogu otsus Euroopa Liidu ja Hiina Rahvavabariigi valitsuse vahelise tsiviillennundusohutust käsitleva lepingu allkirjastamise kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2018) 309 final - ANNEX.

Lisatud: COM(2018) 309 final - ANNEX

Brüssel, 18.5.2018
COM(2018) 309 final

ANNEX

LISA

järgmise dokumendi juurde:

Ettepanek: Nõukogu otsus

**Euroopa Liidu ja Hiina Rahvavabariigi valitsuse vahelise tsiviillennundusohutust
käsitleva lepingu allkirjastamise kohta**

EUROOPA LIIDU JA HIINA RAHVAVABARIIGI VALITSUSE VAHELINE

TSIVIILLENNUNDUSOHUTUST KÄSITLEV

LEPING

EUROOPA LIIT ja HIINA RAHVAVABARIIGI VALITSUS (edaspidi eraldi „lepinguosaline“ ja koos „lepinguosalised“),

TUNNISTADES, et tsiviillennundustooteid projekteeritakse, toodetakse ja vahetatakse jätkuvalt üha sagedamini rahvusvahelisel tasandil;

SOOVIDES edendada tsiviillennundusohutust ning keskkonnavalast kvaliteeti ja keskkonnahoidlikkust ning lihtsustada tsiviillennundustoodete vaba ringlust;

SOOVIDES tugevdada koostööd ja tõhustada tsiviillennundusohutusega seotud küsimuste lahendamist;

ARVESTADES, et nende koostöö võib aidata rahvusvahelisi norme ja protsesse ühtlustada;

ARVESTADES liigsetest tehnilistest kontrollidest, hindamisest ja katsetamisest tingitud majandusliku koormuse võimalikku vähenemist lennundussektoris;

TUNNISTADES, et vastavuskontrolli tulemuste ja sertifikaatide vastastikune tunnustamine peab tagama vastavuse kohaldatavatele tehnilistele normidele või standarditele samaväärselt lepinguosalise enda menetlustega;

TUNNISTADES, et selline vastastikune tunnustamine nõuab ka mõlema lepinguosalise usalduse säilimist teise lepinguosalise vastavuskontrolli suhtes kõigis käesoleva lepinguga hõlmatud küsimustes;

TUNNISTADES lepinguosaliste soovi teha tsiviillennundusohutuse küsimustes ning keskkonnakõlblikkuse kontrolli ja sertifikaatide valdkonnas pideval suhtlusel ja vastastikusel usaldusel põhinevat regulatiivset koostööd;

TUNNISTADES lepinguosaliste kohustusi, mis tulenevad kahepoolsetest, piirkondlikest ja mitmepoolsetest tsiviillennundusohutust ja keskkonnahoidlikkust käsitlevatest lepingutest,

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES:

Artikkel 1

Eesmärgid

Käesoleva lepingu eesmärgid on järgmised:

- (a) võimaldada vastavuskontrolli tulemuste ning kummagi lepinguosalise pädevate asutuste väljaantud sertifikaatide vastastikust tunnustamist vastavalt käesoleva lepingu lisadele;
- (b) hõlbustada tsiviillennundusohutuse arengut rahvusvahelisel tasandil t;
- (c) hõlbustada ja edendada tsiviillennundustoodete ja -teenuste vaba ringlust;
- (d) edendada koostööd, et saavutada tsiviillennundusohutuse ja keskkonnahoidlikkuse kõrge tase.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas lepingus kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (a) „sertifitseeritud organisatsioon“ – juriidiline isik, kellele kummagi lepinguosalise pädev asutus on välja andnud sertifikaadi, mis annab talle õiguse kasutada käesoleva lepingu kohaldamisalaga seotud eeliseid;
- (b) „sertifikaat“ – heakskiit, litsents või muu dokument, mis on välja antud selle tõendamiseks, et asjaomane tsiviillennundustööde, organisatsioon või isik vastab asjaomase lepinguosalise asjakohaste õigusaktide kohaldatavatele nõuetele;
- (c) „tsiviillennundustööde“ – tsiviilõhusõiduk, õhusõiduki mootor või sellele paigaldatud või paigaldatav propeller, alamkoost, seade või osa;
- (d) „pädev asutus“ – lepinguosalise määratud valitsusasutus või üksus, kellel on käesoleva lepingu kohaldamisel seaduslik õigus hinnata asjaomase lepinguosalise jurisdiktsiooni alla kuuluvate tsiviillennundustööde ja -teenuste, õhusõidukite käitamistoimingute või sertifikaatide nõuetelevastavust ja teostada nende kasutamise üle järelevalvet ning kes võib võtta asjakohaseid täitemeeteid, et tagada asjaomase lepinguosalise jurisdiktsiooni alla kuuluvate tsiviillennundustööde ja -teenuste, toimingute või sertifikaatide vastavus kohaldatavatele õigusnõuetele;
- (e) „määratud esindaja“ – juriidiline või füüsiline isik, kellel on õiguslik kohustus hinnata Hiina tsiviillennundusameti nimel nõuetelevastavust ja anda teada järeldustest;
- (f) „järelevalve“ – pädeva asutuse perioodiline kontroll, et veenduda kohaldatavate õigusnõuete jätkuvas täitmisel;
- (g) „tehniline asutus“ – Hiina Rahvavabariigi puhul Hiina tsiviillennundusamet (CAAC) ja Euroopa Liidu puhul Euroopa Lennundusohutusamet (EASA).

Artikkel 3

Kohaldamisala

1. Käesolev leping hõlmab järgmisi valdkondi:
 - (a) lennukõlblikkussertifikaadid ja järelevalve teostamine tsiviillennundustööde üle;
 - (b) tsiviillennundustööde keskkonnakõlblikkuse kontroll ja sertifikaadid;
 - (c) projekteerimis- ja tootjaorganisatsioonide sertimine ja nende üle järelevalve teostamine;
 - (d) hooldusorganisatsioonide sertimine ja nende üle järelevalve teostamine;
 - (e) töötajate litsentsimine ja koolitamine;
 - (f) õhusõidukite käitamine;
 - (g) lennuliiklusteenused ja lennuliikluse korraldamine ning

- (h) muud valdkonnad, mille suhtes kohaldatakse 7. detsembril 1944 Chicagos sõlmitud rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsiooni (edaspidi „konventsioon“) lisasid.
2. Käesoleva lepingu kohaldamisalasse jäävates küsimustes koostavad lepinguosaliselised asjakohased lisad ja nendega seotud rakendusmenetlused, milles kirjeldatakse vastavuskontrolli tulemuste ja sertifikaatide vastastikuse tunnustamise tingimusi ja meetodeid (sh vajaduse korral üleminekukorda), kui nad lepivad kokku, et mõlema lepinguosalise tsiviillennundusstandardid, eeskirjad, tavad, protseduurid ja süsteemid on piisavalt ühildatavad, et oleks võimalik tunnustada teise lepinguosalise vastavuskontrolli tulemusi ja sertifikaate, mida üks lepinguosaline esitab teise lepinguosalise nimel vastavalt kokkulepitud standarditele. Lepinguosaliste tsiviillennundussüsteemide erinevusi käsitletakse lisades.

Artikkel 4

Üldised kohustused

1. Lepinguosaline tunnustab teise lepinguosalise pädeva asutuse tehtud vastavuskontrolli tulemusi ja sertifikaate vastavalt käesoleva lepingu lahutamatuks osaks olevate lisade (sh vajaduse korral üleminekukorra) tingimustele.
2. Käesolevat lepingut ei saa tõlgendada lepinguosaliste standardite või tehniliste normide vastastikuse tunnustamisena, välja arvatud kokkuleppe lisades kindlaksmääratud juhtudel.
3. Järeldusi, mida teevad volitatud esindajad või sertifitseeritud organisatsioonid, millele on antud lepinguosalise kohaldatavate õigusnormide kohaselt õigus teha pädeva asutusega võrdseid järeldusi, peetakse käesoleva lepingu kohaldamisel samaväärseks pädeva asutuse tehtud järeldustega.
4. Lepinguosaliselised tagavad, et nende pädevad asutused suudavad jätkuvalt täita lepingus (sh selle lisades) sätestatud kohustusi.
5. Selleks et säilitada vastastikust usaldust teise lepinguosalise vastavuskontrolli suhtes, võivad lepinguosaliste tehnilised asutused osaleda lepingu lisades sätestatud korra kohaselt teise lepinguosalise kvaliteeditagamistoimingutes.

Artikkel 5

Reguleerimispädevuse säilitamine ja kaitsemeetmed

1. Ühtki käesoleva lepingu sätet ei käsitata nii, et see piiraks lepinguosalise õigust
 - A. määrata oma õiguslike, regulatiivsete ja haldusmeetmete abil kindlaks kaitsetase, mis on lepinguosalise arvates vajalik ohutuse tagamiseks ja keskkonna kaitsmiseks ning käesoleva lepingu kohaldamisalaga seotud muude ohtude vähendamiseks.
 - B. rakendada kõiki asjakohaseid ja viivitamata meetmeid, kui on olemas põhjendatud kahtlus, et toode, teenus või muu kokkuleppe kohaldamisalaga seotud tegevus võib:
 - (a) ohustada inimesi või keskkonda (sh nende tervist);

- (b) olla vastuolus lepinguosalise kohaldatavate õiguslike, regulatiivsete või haldusnõuetega või
 - (c) olla muul viisil vastuolus käesoleva lepingu asjakohase lisa kohaldamisalasse kuuluvate nõuetega.
2. Kui lepinguosaline võtab käesoleva artikli lõike 1 kohaseid meetmeid, teavitab ta sellest teist lepinguosalist 15 tööpäeva jooksul kirjalikult, esitades ka meetme võtmise põhjused.
 3. Teine lepinguosaline ei käsita käesoleva artikli kohaselt võetud meetmeid lepingu rikkumisena.

Artikkel 6

Teabevahetus

1. Leping allkirjastamisel esitavad lepinguosalised teineteisele andmed käesoleva lepingu rakendamisega seotud asjakohaste kontaktpunktide kohta.
2. Kogu käesoleva lepingu rakendamisega seotud suhtlus lepinguosaliste ja/või pädevate asutuste vahel toimub inglise keeles.
3. Kumbki lepinguosaline annab teisele lepinguosalisele teada, missugused on tema pädev(ad) asutus(ed).

Artikkel 7

Regulatiivne koostöö, vastastikune abi ja läbipaistvus

1. Kumbki lepinguosaline kannab hoolt selle eest, et teine lepinguosaline oleks teadlik kõigist tema õigusaktidest, normidest ja nõuetest ning sertifikaatide väljaandmise süsteemist.
2. Lepinguosalised teavitavad teineteist kokkuleppe seisukohalt olulistest kavandatud muudatustest õigusnormides, standardites ja nõuetes ning sertifikaatide väljaandmise süsteemis. Võimaluste piires antakse teisele lepinguosalisele võimalus selliste muudatuste kohta arvamust avaldada ja võetakse seda arvesse.
3. Tehnilised asutused võivad välja töötada menetluse regulatiivse koostöö tegemiseks käesoleva lepingu kohaldamisalas..
4. Ohutusprobleemide uurimiseks ja lahendamiseks võivad lepinguosalised lubada teisel lepinguosalisel osaleda vaatlejana asjakohases lisas kindlaks määratud järelevalvetegevuses.
5. Kummagi lepinguosalise pädevad asutused abistavad järelevalve ja kontrolli eesmärgil teise lepinguosalise pädevat asutust, et tagada takistusteta juurdepääs tema jurisdiktsiooni alla kuuluvatele reguleeritud üksustele.

Artikkel 8

Ohutusalane teabevahetus

Ilma et see mõjutaks artikli 10 sätete kohaldamist, lepidavad lepinguosalised kokku, et järgides oma kohaldatavaid õigusakte:

- (a) annavad teineteisele taotluse korral kiiresti nende tehnilise asutuse valduses olevat teavet käesoleva lepingu lisadega hõlmatud toodete, teenuste või toimingutega seotud õnnetuste, tõsiste lennuintsidentide või vahejuhtumite kohta ning
- (b) vahetavad tehniliste asutuste väljatöötatud korra kohaselt muud ohutusteavet.

Artikkel 9

Täitmise tagamisega seotud koostöö

Lepinguosalised lepivad kokku, et nad teevad kohaldatavaid õigusakte järgides koostööd ja abistavad pärast asjakohase taotluse saamist vajalike vahendite olemasolu korral tehnilise asutuste või pädeva asutuse kaudu teist lepinguosalist käesoleva kokkuleppe kohaldamisalasse kuulvas uurimistegevuses või täitemenetluste kohaldamisel. Peale selle teavitavad lepinguosalised teineteist viivitamata kõikidest uurimistest, mille puhul on tegemist nende ühiste huvidega.

Artikkel 10

Konfidentsiaalsus, konfidentsiaalsed andmed ja konfidentsiaalne teave

1. Lepinguosalised lubavad säilitada käesoleva lepingu alusel saadud andmeid ja teavet konfidentsiaalsena, järgides oma õigusaktides sätestatud piiranguid.
2. Eelkõige ei avalda lepinguosalised ega luba oma pädevatel asutustel avaldada kolmandatele isikutele (sealhulgas avalikkusele) käesoleva lepingu alusel teiselt lepinguosaliselt saadud andmeid ega teavet, mis kujutab endast ärisaladust, intellektuaalomandit, konfidentsiaalset kaubandus- või finantsteavet, konfidentsiaalseid andmed või käimasoleva uurimisega seotud teavet, võttes arvesse kummagi lepinguosalise asjakohaseid õigusakte. Selleks käsitatakse kõnealuseid andmeid ja teavet konfidentsiaalse teabe või ärisaladusena ja neile lisatakse asjakohane selge märg.
3. Lepinguosaline või tema pädev asutus võib teisele lepinguosalisele või tema pädevale asutusele andmeid või teavet edastades kindlaks määrata selle osa andmetest või teabest, mida tema arvates ei või avalikustada.
4. Kui teine lepinguosaline ei nõustu, et asjaomaseid andmeid või teavet tuleks käsitada konfidentsiaalse teabe või ärisaladusena, taotleb sellise märgistamisega mittenõustunud osaline lahenduse leidmiseks artikli 15 kohaste konsultatsioonide alustamist.
5. Lepinguosalised võtavad kõik mõistlikud ettevaatusabinõud, mida on vaja käesoleva lepingu ja selle lisade alusel saadud teabe loata avalikustamise vältimiseks..
6. Lepinguosalisel, kes saab käesoleva lepingu alusel teiselt lepinguosaliselt andmeid ja teavet, ei teki seoses intellektuaal- või tööstusomandi vastuvõtmisega üleantud intellektuaal- või tööstusomandi suhtes mingeid omandiõigusi.

Artikkel 11

Lepinguosaliste ühiskomitee

1. Ühiskomitee moodustatakse mõlema lepinguosalise esindajatest. Ühiskomitee vastutab käesoleva lepingu tulemusliku toimimise eest ning kohtub korrapäraselt, et hinnata selle rakendamise tulemuslikkust.
2. Ühiskomitee võib arutada kõiki käesoleva lepingu toimimise ja rakendamisega seotud küsimusi. Ühiskomitee vastutab eelkõige alljärgneva eest:
 - (a) lahendab lepingu ja selle lisade kohaldamise ja rakendamisega seotud küsimusi;
 - (b) kaalub käesoleva lepingu tõhusama toimimise võimalusi ja annab lepinguosalistele vajaduse korral asjakohaseid soovitusi käesoleva lepingu muutmiseks vastavalt artiklile 17;
 - (c) võtab vastu lisade muudatusi;
 - (d) koordineerib uute lisade väljatöötamist ja vastuvõtmist vastavalt artiklile 17 ning
 - (e) võtab vajaduse korral vastu regulatiivse koostöö ja läbipaistvuse töökorra kõikide artiklis 3 osutatud tegevusvaldkondade jaoks.
3. Ühiskomitee koostab ja võtab vastu oma kodukorra.

Artikkel 12

Kulude katmine

Mõlemad lepinguosalsed püüavad tagada, et tasud või lõivud, mida tema tehniline asutus kehtestab juriidilistele või füüsilistele isikutele, kelle tegevust reguleeritakse käesoleva lepinguga, oleksid osutatavate teenuste seisukohalt õiglased, mõistlikud ja õigustatud ega takistaks kaubandust.

Artikkel 13

Muud lepingud

1. Kui käesoleva lepingu lisades ei ole sätestatud teisiti, ei ole lepinguosaliste ja lepingus mitteosalevate kolmandate riikide vahel sõlmitud lepingust tulenevatel kohustustel käesoleva lepingu alusel jõudu ega mõju teise lepinguosalise suhtes.
2. Kui käesolev leping on jõustunud, asendab see kõiki Hiina Rahvavabariigi valitsuse ja Euroopa Liidu liikmesriikide vahel sõlmitud kahepoolseid lennuohutuslepinguid või kokkuleppeid, mis hõlmavad käesoleva lepinguga reguleeritud küsimusi, mille jõustamises on artikli 3 sätete kohaselt kokku lepitud.
3. Kui käesolev leping jõustub, võtavad tehnilised asutused vajalikke meetmeid, et eespool nimetatud varasemaid kokkuleppeid muuta või need lõpetada.
4. Vastavalt käesoleva artikli lõikele 2 ei mõjuta käesolev leping lepinguosaliste õigusi ja kohustusi, mis tulenevad muudest rahvusvahelistest lepingutest.

Artikkel 14

Kohaldamine

1. Käesolevat lepingut kohaldatakse ühelt poolt Hiina Rahvavabariigi tsiviillennunduse õigusraamistiku ja teiselt poolt ja Euroopa Liidu tsiviillennunduse õigusraamistiku suhtes.

2. Lepinguosalistel on ühine eesmärk saada lepingust võimalikult suurt kasu, laiendades seda võimaluse korral nii, et see hõlmaks ka kolmandaid riike. Selleks kaalub artikli 11 alusel moodustatud ühiskomitee tingimusi ja menetlusi, sealhulgas käesoleva lepingu vajalikke muudatusi), mida kolmandad riigid peavad käesoleva lepinguga ühinemiseks täitma.

Artikkel 15

Läbirääkimised ja vaidluste lahendamine

1. Lepinguosalised teevad kõik võimaliku, et lahendada nende vahel käesoleva lepingu raames tehtava koostööga seotud erimeelsused võimalikult madalal tehnilisel tasandil, pidades konsultatsioone kooskõlas käesoleva lepingu lisade sätetega.
2. Kui erimeelsust ei õnnestu käesoleva artikli lõike 1 kohaselt lahendada, võib kummagi lepinguosalise tehniline asutus saata vaidlusaluse küsimuse artikli 11 alusel loodud ühiskomiteele arutamiseks.
3. Olenemata käesoleva artikli lõigetest 1 ja 2 võib kumbki lepinguosaline taotleda läbirääkimisi kõikides lepinguga seotud küsimustes. Teine lepinguosaline alustab 45 päeva jooksul konsultatsioone lepinguosaliste vahel kokku lepitud ajal.

Artikkel 16

Vastastikuse tunnustamise kohustuse täitmise peatamine

1. Lepinguosaline võib kas osaliselt või täielikul peatada kokkuleppe lisas sätestatud tunnustamiskohustuste täitmise, kui teine lepinguosaline ei täida kokkuleppes (sh lisades) sätestatud kohustusi.
2. Enne sellist kohustuste täitmise peatamist nõutakse artikli 15 kohaseid läbirääkimisi. Kui läbirääkimiste teel ei suudeta lisadega seotud erimeelsusi lahendada, võib lepinguosaline teavitada teist lepinguosalist oma kavatsusest peatada vastavuskontrolli tulemuste ja sertifikaatide kohta tehtud järelduste tunnustamine erimeelsusi tekitanud lisa alusel. Selline teade esitatakse kirjalikult ja see peab sisaldama üksikasjalikke täitmise peatamise põhjusi.
3. Selline peatamine jõustub 30 päeva pärast asjakohase teate esitamise kuupäeva, välja arvatud juhul, kui enne selle ajavahemiku lõppu teatab peatamismenetluse algatanud lepinguosaline teisele lepinguosalisele kirjalikult, et võtab oma peatamisteate tagasi. Peatamine ei mõjuta nende vastavuskontrolli tulemuste ja sertifikaatide kehtivust, mille lepinguosalise pädev asutus on välja andnud enne peatamise jõustumist. Kehtiva peatamisotsuse võib viivitamata tühistada lepinguosaliste vahel peetava asjakohase kirjavahetusega.

Artikkel 17

Jõustumine, lõpetamine ja muutmine

1. Käesolev leping ja selle lisad jõustuvad teise kuu esimesel päeval pärast kuupäeva, mil osalised on vahetanud diplomaatilised noodid, mis kinnitavad, et

mõlemad lepinguosalisel on lõpule viinud käesoleva lepingu jõustumiseks vajalikud omapoolsed menetlused.

2. Käesolev leping ja selle lisad on lepinguosaliste jaoks siduvad ja kehtivad seni, kuni üks lepinguosalistest selle lõpetab.
3. Lepinguosaline võib käesoleva lepingu igal ajal lõpetada, teatades sellest teisele lepinguosalisele kirjalikult kuus kuud ette, välja arvatud juhul, kui kõnealune lõpetamisteade võetakse lepinguosaliste vastastikusel nõusolekul enne kõnealuse ajavahemiku lõppu tagasi.
4. Pärast käesoleva lepingu täielikku lõpetamist või selle mis tahes lisa lõpetamist käsitleva teate saatmist jätkavad osalised käesolevast lepingust või selle lisadest tulenevate kohustuste täitmist kuni lõpetamise jõustumise kuupäevani.
5. Käesoleva lepingu lõpetamine ei mõjuta lepinguosalistele käesoleva lepingu ja selle lisade kohaselt välja antud sertifikaatide kehtivust.
6. Lepinguosalisel võivad käesolevat lepingut muuta vastastikuse kirjaliku kokkuleppega. Käesoleva lepingu muudatused jõustuvad kuupäeval, mil üks lepinguosaline teavitab kirjalikult teist lepinguosalist muudatuste jõustumiseks vajalike omapoolsete menetluste lõpuleviimisest. Lisade muudatused tehakse artikli 11 alusel moodustatud ühiskomitee otsusega.
7. Kui üks lepinguosaline soovib lepingut muuta ühe või mitme lisa väljajätmise või lisamisega, säilitades ülejäänud lisad, püüavad lepinguosalisel muuta lepingut kokkuleppe teel ja käesolevas artiklis sätestatud korras. Kui teiste lisade säilitamises kokkuleppele ei jõuta, lõpeb leping kuus kuud pärast asjakohase teate esitamise kuupäeva, kui lepinguosalisel ei ole kokku leppinud teisiti.
8. Pärast käesoleva lepingu jõustumise kuupäeva artikli 3 kohaselt koostatud lisad jõustuvad pärast seda, kui artikli 11 alusel moodustatud ühiskomitee on vastu võtnud asjakohase otsuse..

SELLE KINNITUSEKS on täievolilised isikud lepingule alla kirjutanud. KOOSTATUD XX (koht), XX. (kuupäev) XX. (kuu) 201X kahes eksemplaris bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, horvaadi, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi, ungari ja hiina keeles, kusjuures kõik keeleversioonid on võrdselt autentsed. Tõlgendamise lahkevuste korral on ülimuslik ingliskeelne tekst.

EUROOPA LIIDU NIMEL / HIINA RAHVAVABARIIGI NIMEL

LENNUKÕLBLIKKUSE JA KESKKONNAOHUTUSE SERTIMINE**1. KOHALDAMISALA**

- 1.1. Käesoleva lisaga reguleeritakse 1) vastavuskontrolli tulemuste, sertifikaatide ja dokumentide vastastikust tunnustamist ning 2) tehnilist abi, mis puudutab:
- (a) tsiviillennundustoodete (edaspidi „tooted“) lennukõlblikkust ja jätkuvat lennukõlblikkust;
 - (b) projekteerimis- ja tootmisorganisatsioone ning
 - (c) vajaduse korral müra, kütuse pihkumist ja heitgaase (sh CO₂).
- 1.2. Õhusõidukite kasutatud või taastatud mootorid, propellerid, osad ja seadmed eraldi vaadelduna ei kuulu käesoleva lisa kohaldamisalasse. Käesolevat lisa kohaldatakse kasutatud õhusõidukite suhtes.
- 1.3. Samuti ei kuulu käesoleva lisa kohaldamisalasse Hiina lennukõlblikkuse järelevalvesüsteemi kohaselt õhusõidukiosade tootjale antud heakskiidud.

2. MÕISTED

- 2.1. käesolevas lisas kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (a) „õhusõiduki hindamise aruanne“ – aruanne, mille on koostanud õhusõidukite hindamise rühm vormi CCAR-21-R4 15. peatüki alusel; Hiina Tsiviillennundusameti tüübisertifikaat ja tüübisertifikaadi valideerimine ei hõlma õhusõiduki hindamise aruannet; hindamisega tegeleb Hiina Tsiviillennundusameti süsteemi kuuluv õhusõidukite hindamise rühm, et toetada õhusõidukitüübile omast käitamist, mille eest vastutab tüübisertifikaadi omanik;
- (b) „lennukõlblikkust tõendav dokument“ – eksportiva lepinguosalise järelevalve alla kuuluva isiku või organisatsiooni deklaratsioon, et uue tsiviillennundustoote (v.a tervikõhusõidukid) konstruktsioon on heaks kiidetud ja toode toimib ohutult; lennukõlblikkust tõendavad dokumendid on Hiina Tsiviillennundusameti vorm AAC-038 ja EASA vorm 1;
- (c) „sertifitseerimisasutus“ – projekteerimisriigi kohustusi täitev asutus, kes andis välja projektisertifikaadi;
- (d) tüübiprojektis tehtavad muudatused liigitatakse väikesteks ja suurteks. Väike muudatus on muudatus, mis ei mõjuta märkimisväärselt toote massi, tasakaalu, konstruktsiooni tugevust, töökindlust, kasutusomadusi, müra, kütuse pihkumist, heitgaase ega muid toote lennukõlblikkust mõjutavaid näitajaid. Kõik muud muudatused on suured muudatused;
- (e) „projektisertifikaat“ – lepinguosalise kinnitus selle kohta, et tsiviillennundustoote projekt või selle muudatus vastab lepinguosalise õigusaktides sätestatud lennukõlblikkusstandarditele ja (kui asjakohane) keskkonnakaitsenõuetele, eriti seoses müra, kütuse pihkumise ja heitgaasidega;
- (f) „konstruktsiooniga seotud käitamismõisted“ – käitamismõisted (sh keskkonnamõisted), mis mõjutavad kas toote konstruktsiooniomadusi või

konstruktsiooniga seotud andmeid toote käitamise või hooldamise kohta, mis annavad õiguse kasutada toodet konkreetseks otstarbeks;

- (g) „eksport“ – tsiviillennundustootte üleviimine ühest õigusraamistikust teise;
- (h) „lennukõlblikkuse ekspordisertifikaat“ – eksportiva lepinguosalise (kasutatud õhusõiduki korral eksportiva registreerimisriigi pädeva asutuse) ekspordideklaratsioon, et tervikõhusõiduk vastab importiva lepinguosalise teatatud lennukõlblikkus- ja keskkonnanõuetele;
- (i) „eksportiv lepinguosaline“ – lepinguosaline, kelle tootmisjärelvalvesüsteemist tsiviillennundustoodet eksporditakse;
- (j) „import“ – eksporditud tsiviillennundustootte vastuvõtmine õigusraamistikku;
- (k) „importiv lepinguosaline“ – lepinguosaline, kelle jurisdiktsiooni alla tsiviillennundustoodet imporditakse;
- (l) „muudetud tüübiprojekti heakskiit“ – Hiina Tsiviillennundusameti väljaantud projektisertifikaat, millega kiidetakse heaks kinnitatud tüübiprojekti väikesed muudatused, mille on teinud isik või organisatsioon, kes ei ole tüübiprojekti heakskiidu omanik;
- (m) „kasutamissobivuse andmed“ – andmed, mille peavad kehtestama õhusõiduki tootjad ja mille kinnitab EASA määruse (EL) nr 748/2012 osa 21 jao A punkti 15 alapunkti d kohaselt; kasutamissobivuse andmed kinnitatakse Euroopa Liidu tehnilise asutuste väljaantud tüübisertifikaadis, et toetada õhusõidukitüübile omast käitamist, mille eest vastutab tüübisertifikaadi omanik;
- (n) „tootmisertifikaat“ – tunnistus, mille lepinguosaline on välja andnud organisatsioonile, mis vastab lepinguosalise jurisdiktsioonis kehtivatele tootmiseeskirjadele;
- (o) „valideeriv asutus“ – tehniline asutus, kes käesoleva lisa kohaselt kas automaatselt tunnustab või valideerib sertifitseerimisasutuse väljaantud sertifikaati.

3. SERTIFITSEERIMISE JÄRELEVALVENÕUKOGU

3.1. Sertifitseerimise järelevalvenõukogu moodustamine ja koosseis

- 3.1.1. Käesolevaga luuakse ühine tehniline koostölastusorgan nimetusega sertifitseerimise järelevalvenõukogu, mis annab aru lepinguosaliste ühiskomitee ees ning mida juhivad ühiselt tehnilised asutused. Sertifitseerimise järelevalvenõukogu koosneb kõikide tehniliste asutuste esindajatest.
- 3.1.2. Sertifitseerimise järelevalvenõukogu kehtestab oma kodukorra.
- 3.1.3. Järelevalvenõukogu volituste täitmise hõlbustamiseks võib ühine juhtkond kutsuda lisaliikmeid.

3.2. Volitused

- 3.2.1. Sertifitseerimise järelevalvenõukogu tuleb kokku regulaarselt, et tagada käesoleva lisa tulemuslik toimimine ja rakendamine. Järelevalvenõukogu ülesanneteks on täpsemalt:
 - (a) lepinguosaliste õigusraamistike, standardite ja sertimisega seotud erinevuste vähendamine;
 - (b) punktis 4.2 nimetatud tehnilise rakenduskorra väljatöötamine, heakskiitmine ja muutmine;
 - (c) teabe jagamine suurte ohutusprobleemide kohta ja (kui vaja) nende lahendamise tegevuskava koostamine;
 - (d) pädevate asutuste vastutusalasse jäävate selliste tehniliste probleemide lahendamine, mis mõjutavad käesoleva lisa rakendamist;
 - (e) (kui vaja) ohutuse, keskkonnanõuete, sertimissüsteemide, kvaliteedijuhtimise ja standardimissüsteemide alase tulemusliku koostöö, tehnilise toe ja teabevahetuse väljaarendamine;
 - (f) lepinguosaliste ühiskomiteele käesoleva lisa muutmise ettepanekute tegemine;
 - (g) sellise korra punkti 5.2.2 kohane väljatöötamine, mis tagab lepinguosaliste vastastikuse usalduse säilimise teise lepinguosalise vastavuskontrolli suhtes;
 - (h) punktis g nimetatud korra rakendamise analüüs ja meetmete võtmine.
- 3.2.2. Sertifitseerimise järelevalvenõukogu esitab lahendamata probleemide aruande lepinguosaliste ühiskomiteele ja tagab ühiskomitee poolt käesoleva lisa kohta tehtud otsuste rakendamise.

4. RAKENDAMINE

4.1. Pädevad asutused

- 4.1.1. Projektisertifikaadi väljaandmisega tegelevad pädevad asutused on järgmised:
 - (a) Hiina Rahvavabariigi valitsuse nimel Hiina tsiviillennundusamet (CAAC) ja
 - (b) Euroopa Liidu nimel Euroopa Lennundusohutusamet (EASA).

- 4.1.2. Tootmissertifikaatide väljaandmisega tegelevad pädevad asutused on järgmised:
- (a) Hiina Rahvavabariigi valitsuse nimel Hiina tsiviillennundusamet ning
 - (b) Euroopa Liidu nimel Euroopa Lennundusohutusamet ja Euroopa Liidu liikmesriikide pädevad asutused.

4.2. Tehnilise rakendamise kord

- 4.2.1. Sertifitseerimise järelevalvenõukogu koostab töökorra (tehnilise rakendamise kord), mis aitab käesolevat lisa rakendada; nimelt kehtestatakse selles pädevate asutuste suhtlusnõuded ja toimingud.
- 4.2.2. Tehnilise rakendamise korras käsitletakse ka lepinguosaliste poolt kohaldatavate lennukõlblikkuse ja keskkonnaohutuse sertifitseerimissüsteemide erinevusi.

4.3. Teabevahetus ning konfidentsiaalsed andmed ja konfidentsiaalne teave

- 4.3.1. Käesoleva lisa kohaldamisalasse kuuluvate toimingute raames vahetatavatele andmete ja teabe suhtes kohaldatakse käesoleva lepingu artiklit 10.
- 4.3.2. Valideerimise ajal piirduakse ainult selliste andmete ja teabe vahetamisega, mis on vajalikud kohaldatavatele tehnilistele nõuetele vastavuse tõendamiseks (kirjeldus tehnilise rakendamise korras).
- 4.3.3. Pädeva asutuse või tehnilise asutuse esitatud andme- või teabenõudega seotud erimeelsusi tuleb lahendada järk-järgult kõrgemale tasandile liikudes (kirjeldus tehnilise rakendamise korras). Kummalgi lepinguosalisel on õigus edastada vaidlusalune küsimus sertifitseerimise järelevalvenõukogule lahendamiseks.

4.4. Konstruktsioon

- 4.4.1. Üldsätted
- 4.4.1.1. Käesolevat lisa kohaldatakse kõikide projektisertifikaatide ja nende muudatuste suhtes, mis kuuluvad lisa punktis 1 kirjeldatud kohaldamisalasse, täpsemalt:
- (a) tüübisertifikaadi suhtes, sh (kui asjakohane) kasutamissobivuse andmete suhtes;
 - (b) muudetud tüübisertifikaadi suhtes, sh (kui asjakohane) kasutamissobivuse andmete suhtes;
 - (c) muudetud konstruktsiooni heakskiidu suhtes;
 - (d) remonditud konstruktsiooni heakskiidu suhtes;
 - (e) osade ja seadmete heakskiidu suhtes.

- 4.4.1.2. Euroopa tehnilise asutuse väljaantud piiranguga tüübisertifikaatide ja Hiina tehnilise asutuse väljaantud piiranguga kategooria õhusõiduki tüübisertifikaatidega tegelevad tehnilised asutused juhtumipõhiselt (kirjeldus tehnilise rakendamise korras).
- 4.4.1.3. Lisa rakendamisega seoses on lepinguosalised kokku leppinud, et lisa punktis 5 nimetatud jätkuva kvalifitseerumise nõuete kohaldamisel:
- (a) tagab Euroopa Liidu õigusraamistikus projekteerimisorganisatsiooni võimekuse piisava tõendatuse projekteerimisorganisatsioonide sertimise süsteem;
 - (b) Hiina õigusraamistikus tagavad projekteerimisorganisatsiooni võimekuse tõendatuse konstruktsiooni heakskiitmise süsteem ja tehnilise asutuse korraldatud vahetud kontrollid. Selline süsteem võimaldab teha liidu vastavuskontrolliga samaväärset sõltumatut vastavuskontrolli.
- 4.4.1.4. Projektisertifikaadi taotlus esitatakse valideerimisasutusele vajaduse korral sertifitseerimisasutuse kaudu (kirjeldus tehnilise rakendamise korras).
- 4.4.2. Valideerimisasutuse osalusmäär
- 4.4.2.1. Selle, kui palju valideerimisasutus lisa punktis 4.4.5 ja tehnilise rakendamise korras kirjeldatud valideerimises osaleb, määravad ära peamiselt:
- (a) teise lepinguosalise sertifitseerimisasutusena tegutseva pädeva asutuse kogemused ja andmed;
 - (b) valideerimisasutuse varasemad valideerimiskogemused teise lepinguosalise pädeva asutusega;
 - (c) valideeritava konstruktsiooni laad, taotleja käitumine ja valideerimisasutuse kogemused temaga ning
 - (d) punktis 5.2 kirjeldatud esmase ja jätkuva kvalifikatsiooninõuete hindamise tulemus.
- 4.4.2.2. Konkreetse tootekategooria esimesel valideerimisel kontrollib valideerimisasutus erimenetlusi järgides (kirjeldus tehnilise rakendamise korras) sertifitseerimisasutuse protsesse ja meetodeid. Kui samas tootekategoorias esitatakse enne esimese valideerimise lõpuleviimist uusi taotlusi, otsustab valideerimisasutus iga juhtumi puhul eraldi, kas ja mil määral erimenetlusi ja kontrollimist kohaldada.
- 4.4.2.3. Eeltoodud põhimõtete järgimise tulemuslikkust mõõdetakse ja kontrollitakse ning sertifitseerimise järelevalvenõukogu vaatab kontrollitulemused üle (mõõdikute kirjeldus on esitatud tehnilise rakendamise korras).
- 4.4.3. Sertifitseerimisalus
- 4.4.3.1. Tüübisertifikaadi väljaandmiseks võrdleb valideerimisasutus toote andmeid oma lennukõlblikkusstandarditega, mis kehtisid sarnase toote jaoks sertifikaadi taotluse esitamise kuupäeval (määrab sertifitseerimisasutus), ja vajaduse korral tehniliste lisatingimustega (kirjeldus tehnilise rakendamise korras).
- 4.4.3.2. Keskkonnakaitsenõuded, millega tüübisertifikaadiga seotud valideerimisel arvestatakse, on lepinguosalise jurisdiktsiooni alla kuuluva valideerimisasutuse nõuded, mis kehtivad valideerimistaotluse esitamise päeval.
- 4.4.3.3. Valideerimisasutus kirjeldab vajaduse korral järgmist:
- (a) kohaldatavate normide erandeid;

- (b) kõrvalekaldeid kohaldatavatest standarditest;
 - (c) kompenseerivaid tegureid, mis tagavad samaväärse ohutustaseme, kuigi mõnda standardit ei järgita.
- 4.4.3.4. Valideerimisasutus kirjeldab ka eritingimusi, mida kohaldatakse, kui asjaomased lennukõlblikkusnõuded ei sisalda toote jaoks piisavaid või sobivaid ohutusnõudeid, sest:
- (a) tootel on lennukõlblikkusnõuete aluseks oleva konstruktsiooniga võrreldes uudne või ebatavaline konstruktsioon või
 - (b) toote ettenähtud kasutus on ebatavaline või
 - (c) muude samalaadsete või samalaadse konstruktsiooniga toodetega saadud kogemused on näidanud, et võib tekkida ohuolukordi.
- 4.4.3.5. Erandeid, kõrvalekaldeid, kompenseerivaid tegureid ja eritingimusi kirjeldades arvestab valideerimisasutus sertifitseerimisasutuse kehtestatud erandite, kõrvalekallete, kompenseerivate tegurite ja eritingimustega ega esita rangemaid nõudeid, kui kohaldatakse samas jurisdiktsioonis samasuguste toodete suhtes. Valideerimisasutus teavitab sertifitseerimisasutust kõigist sellistest eranditest, kõrvalekalletest või eritingimustest.
- 4.4.4. Projekti sertimine
- 4.4.4.1. Sertifitseerimisasutus hoolitseb selle eest, et valideerimisasutusel oleks kõik vajalikud andmed ja teave (kirjeldus tehnilise rakendamise korras), mida sertifitseerimisasutus vajab valideeritavate tsiviillennundustoodete konstruktsiooni ja sertimisega tutvumiseks ja kursis olemiseks.
- 4.4.4.2. Valideerimisasutus annab välja õhusõiduki, mootori või propelleri tüübisertifikaadi, kui:
- (a) sertifitseerimisasutus on oma sertifikaadi välja andnud;
 - (b) sertifitseerimisasutus kinnitab valideerimisasutusele, et toode vastab punktis 4.4.3 nimetatud sertifitseerimisaluse nõuetele;
 - (c) kõik valideerimise ajal tõstatatud probleemid on lahendatud ja
 - (d) taotleja on täitnud tehnilise rakendamise korras kirjeldatud lisanõuded.
- 4.4.4.3. käesoleva lisa kohase valideeritud projektisertifikaadi saamiseks ja säilitamiseks peab taotleja tegema sertifitseerimisasutusele kättesaadavaks kogu asjakohase projekteerimisinfo, joonised ja katsearuanded (sh serditud toote kontrollimisandmed), mille alusel otsustada toote jätkuva lennukõlblikkuse ja keskkonnakaitse nõuetele vastavuse üle.
- 4.4.5. Valideerimine ja automaatne tunnustamine
- 4.4.5.1. Valideerimisasutus tunnustab sertifitseerimisasutuse väljaantud või väljaantavaid projektisertifikaate automaatselt või valideerib need, arvestades järgmist:
- (a) valideeritavate sertifikaatide korral annab valideerimisasutus pärast valideerimist välja oma sertifikaadi; valideerimine hõlmab samaväärset kontrolli ning toimub punktis 4.4.2 kirjeldatud põhimõtete alusel ja tehnilise rakendamise korras kirjeldatud viisil;
 - (b) automaatselt tunnustatavate sertifikaatide korral tunnustab valideerimisasutus sertifitseerimisasutuse sertifikaate tehnilise kontrolli ja valideerimiseta. Sel

juhul tunnistab valideerimisasutus sertifitseerimisasutuse väljaantud sertifikaadi enda õigusaktide ja korra kohaselt välja antud sertifikaadiga samaväärseks. Sel juhul valideerimisasutus oma sertifikaati välja ei anna.

- 4.4.5.2. Tehnilise rakendamise korras kirjeldatud valideerimisel tuginetakse punkti 4.4.2 järgides võimalikult palju teise lepinguosalise tehnilise asutuse tehnilistele hinnangutele, katsete ja kontrollide tulemustele ning vastavussertifikaatidele.
- 4.4.5.3. Sertifikaatide tunnustamise ja valideerimise viisid on esitatud käesoleva lisa punktis 9 (1. liide – Sertifikaatide tunnustamise ja valideerimise kord).
- 4.4.6. Sertifikaatide üleandmine
 - 4.4.6.1. Kui projektisertifikaadi omanik annab oma sertifikaadi teisele isikule, teavitab projektisertifikaadi eest vastutav tehniline asutus sellest kohe teise lepinguosalise tehnilist asutust ning järgib sertifikaatide üleandmise puhuks kokkulepitud korda, mille kirjeldus on esitatud tehnilise rakendamise korras.
- 4.4.7. Konstruktsiooniga seotud käitamisnõuded
 - 4.4.7.1. Tehniline asutus hoolitseb selle eest, et valideerimisel vahetatakse vajaduse korral konstruktsiooniga seotud käitamisnõuete alast teavet.
 - 4.4.7.2. Kui tehnilised asutused on nii kokku leppinud, võib valideerimisasutus tunnustada mõne konstruktsiooniga seotud käitamisnõude puhul sertifitseerimisasutuse vastavuskinnitust.
- 4.4.8. Õhusõidukitüübiga seotud käitamisdokumendid ja andmed
 - 4.4.8.1. Mõned õhusõidukitüübiga seotud käitamisdokumendid ja andmed (Euroopa Liidus kasutamissobivuse andmed ja Hiinas õhusõiduki hindamise aruanded), mille esitab tüübisertifikaadi omanik, kinnitab sertifitseerimisasutus.
 - 4.4.8.2. Valideerimisasutus võib neid käitamisdokumente ja andmeid tehnilise rakendamise korra kohaselt kas automaatselt tunnustada või valideerida.
- 4.4.9. Samaaegne sertimine
 - 4.4.9.1. Taotleja ja mõlema tehnilise asutuse kokkuleppel võib kohaldada samaaegset sertimist (kirjeldus tehnilise rakendamise korras). Mõlemad tehnilised esindajad nõustuvad sellise menetluse võimalike eelistega.

4.5. Tootmine

- 4.5.1. Kuna lepinguosaliste tsiviillennundustoodete tootmissüsteemid on piisavalt sarnased, aktsepteerib importiv lepinguosaline käesoleva lisa kohaldamisalas teise lepinguosalise tootmissertimis- ja järelevalvesüsteemi vastavalt punktidele 4.5.2–4.5.10.
- 4.5.2. Vastavalt punktidele 4.5.4 ja 4.5.5 ei väljasta importiva lepinguosalise tehniline asutus tootmisalast heakskiitu peamiselt eksportiva lepinguosalise jurisdiktsiooni all asuvalle tootjale, kui tehnilised asutused ei ole kokku leppinud teisiti.
- 4.5.3. Punkti 4.5.1 kohaldatakse ka järgmistel juhtudel:
 - (a) kui projekteerimisriigi kohustusi täidab kolmas riik, aga tingimusel, et eksportiva lepinguosalise pädev asutus on kehtestanud projekteerimisriigi

asutuse jaoks korra, mis tagab projektisertifikaadi omaniku ja tootmissertifikaadi omaniku suhtluse kontrolli;

- (b) eraldiseisva tootmissertifikaadi omanik, kes asub peamiselt väljaspool lepinguosaliste territooriume, toodab osi ja seadmeid;
- (c) eraldiseisva tootmissertifikaadi omanik, kes asub peamiselt väljaspool lepinguosaliste territooriume, toodab mootoreid ja propellereid; tehnilised asutused peavad iga juhtumi siiski üle vaatama.

- 4.5.4. Lepinguosalised on kokku leppinud, et eksportiva lepinguosalise pädeva asutuse väljaantud tootmisertifikaati, mis on antud selle lepinguosalise territooriumil asuvalle organisatsioonile ja mida tunnustatakse punkti 4.5.1 kohaselt, võib laiendada teise lepinguosalise territooriumil või kolmandas riigis asuvatele tootmiskohtadele koha õiguslikust staatusest ning seal toodetava lennundustootete tüübist olenemata. Sellisel juhul jääb nende tootmiskohtade eest vastutavaks eksportiva lepinguosalise pädev asutus ja importiv lepinguosaline ei väljasta samale tootele oma sertifikaati.
- 4.5.5. Kokkuleppe jõustumise ajal kehtivat teise lepinguosalise territooriumil asuvate tegevuskohtade järelevalve korraldust ei muudeta mõlema tehnilise asutuse heakskiiduta.
- 4.5.6. Kokkuleppe jõustumise ajal veel kehtivad eraldiseisvad tootmisertifikaadid, mille ühe lepinguosalise tehniline asutus on välja andnud teise lepinguosalise territooriumil asuvalle tootmisorganisatsioonile, vaatavad tehnilised asutused ühekaupa läbi. Tootmisertifikaatide omanikega läbi rääkides võib mõne sertifikaadi mõistliku aja möödumisel tühistada.
- 4.5.7. Kui tootmisertifikaadi omaniku üle teeb järelevalvet ühe lepinguosalise pädev asutus ja projektisertifikaadi omaniku üle teeb järelevalvet teise lepinguosalise pädev asutus, kehtestavad tehnilised asutused korra, kuidas panna paika kummagi lepinguosalise kohustused projektisertifikaadi omaniku ja tootmisertifikaadi omaniku vahelise suhtluse tagamisel.
- 4.5.8. Kui käesoleva lisa kohaldamisalasse kuuluvate tsiviillennundustoodete ekspordi korral ei ole projektisertifikaadi omanik ja tootmisorganisatsioon sama isik, peab projektisertifikaadi omanik kehtestama tootmisorganisatsiooniga kasutatava korra, mis tagab projekti ja tootmise piisava kooskõla ning nõuetekohase toe toote jätkuva lennukõlblikkuse tagamiseks.
- 4.5.9. Hiina tootmisertifikaatide, sh tehnilistele normatiividele vastavust tõendavate lubade omanike nimekiri avaldatakse regulaarselt Euroopa Liidu tehnilise asutuse ametlikus väljaandes.
- 4.5.10. Tehnilised asutused tegelevad Hiina lennundusvaldkonna õigusraamistikus tüübisertifikaadi alusel valmistatud toodete ja Euroopa Liidu lennundusvaldkonna õigusraamistikus tootjaorganisatsiooni heakskiiduta toodetud toodetega juhtumipõhiselt.

4.6. Ekspordisertifikaadid ja -vormid

4.6.1. Vormid

4.6.1.1. Eksportiva lepinguosalise vormid on:

- (a) Hiinast eksportimise korral: Hiina Tsiviillennundusameti vorm AAC-157 uute ja kasutatud õhusõidukite jaoks ning vorm AAC-038 muude uute toodete jaoks;
- (b) Euroopa Liidust eksportimise korral: EASA vorm 27 uute ja kasutatud õhusõidukite jaoks ning EASA vorm 1 muude uute toodete jaoks.

4.6.2. Uued õhusõidukid

- 4.6.2.1. Nagu on märgitud tehnilise rakendamise korras, peab eksportiva lepinguosalise pädev asutus või heakskiidetud tootmisorganisatsioon andma välja lennukõlblikkuse

ekspordisertifikaadi (Hiina Tsiviillennundusameti vorm 157 ja EASA vorm 27), mis kinnitab, et õhusõiduk:

- (a) vastab tüübiprojektile, mille importiv lepinguosaline on käesoleva lisa kohaselt heaks kiitnud;
- (b) on ohutult kasutatav (sh vastab importiva lepinguosalise lennukõlblikkusnõuetele, millest ta on teada andnud) ja
- (c) vastab kõigile muudele importiva lepinguosalise nõuetele, millest ta on teada andnud.

4.6.2.2. Importiv lepinguosaline tunnustab eksportiva lepinguosalise uue õhusõiduki lennukõlblikkuse ekspordisertifikaati, järgides käesoleva lisa punkti 4.5.

4.6.3. Kasutatud õhusõidukid

4.6.3.1. Kui tegu on kasutatud õhusõidukiga, millele importiv lepinguosaline on andnud projektisertifikaadi, annab eksportiva registreerimisriigi pädev asutus välja lennukõlblikkuse ekspordisertifikaadi, mis kinnitab, et õhusõiduk:

- (a) vastab tüübiprojektile, mille importiv lepinguosaline on käesoleva lisa kohaselt heaks kiitnud;
- (b) on ohutult kasutatav (sh vastab kõigile importiva lepinguosalise lennukõlblikkusnõuetele, millest ta on teada andnud);
- (c) on olnud kasutusajal korralikult hooldatud, kasutades heakskiidetud protseduure ja meetodeid (mida tõendavad logiraamatud ja hooldusdokumendid) ning
- (d) vastab kõigile muudele importiva lepinguosalise nõuetele, millest ta on teada andnud.

4.6.3.2. Kasutatud õhusõidukit võib eksportida ainult siis, kui on olemas asjaomase tüübisertifikaadi, piirangutega tüübisertifikaadi või piirangutega kategooria tüübisertifikaadi omanik, kes saab tagada õhusõiduki jätkuva lennukõlblikkuse.

4.6.3.3. Kui tegu on kasutatud õhusõidukiga, mis on valminud lepinguosalise tootmisjärelvalve all, aitab lepinguosaline teist lepinguosalist asjakohase taotluse korral järgmise teabe hankimisel:

- (a) õhusõiduki konfiguratsioon tootja juurest lahkumisel ning
- (b) õhusõiduki hilisemad muudatused ja remont, mille lepinguosaline on heaks kiitnud.

4.6.3.4. Importiv lepinguosaline võib nõuda kontrollimis- ja hooldusdokumente (kirjeldus tehnilise rakendamise korras).

4.6.3.5. Kui eksportiva lepinguosalise pädev asutus ei suuda kasutatud õhusõiduki lennukõlblikkuse hindamisel kinnitada kõikidele punktis 4.6.3.1 või 4.6.3.3 sätestatud nõuetele vastavust:

- (a) teavitab ta sellest importiva lepinguosalise pädevat asutust;
- (b) lepib importiva lepinguosalise pädeva asutusega tehnilise rakendamise korra kohaselt kokku erandite lubamises või eranditest keeldumises ja
- (c) dokumenteerib toote eksportimisel lubatud erandi(d).

4.6.4. Uus tsiviillennundustoo (v.a tervikõhusõidukid)

4.6.4.1. Nagu kirjas tehnilise rakendamise korras, annab eksportiva lepinguosalise pädev asutus või heakskiidetud tootmisorganisatsioon välja lennukõlblikkust tõendava dokumendi märgise (Hiina Tsiviillennundusameti vorm AAC-038 või EASA vorm 1), mis kinnitab, et uus tsiviillennundustoo (v.a tervikõhusõidukid):

- (a) on kooskõlas importiva lepinguosalise heakskiidetud projektiandmetega;
- (b) on ohutult kasutatav ja
- (c) vastab kõigile muudele importiva lepinguosalise nõuetele, millest ta on teada andnud.

4.6.4.2. Importiv lepinguosaline tunnustab eksportiva lepinguosalise lennukõlblikkust tõendavat dokumenti, järgides käesoleva lisa punkti 4.5.

4.7. Jätkuv lennukõlblikkus

4.7.1. Tehnilised asutused kohustuvad võtma meetmeid, et kõrvaldada nende sertifitseeritud toodete puhul ilmnevad ohuolukorrad.

4.7.2. Lepinguosalise pädev asutus peab teise lepinguosalise pädeva asutuse taotluse korral aitama tal otsustada, mida on vaja teha esimese lepinguosalise projekti alusel või tootmissüsteemis valminud tsiviillennundustoote jätkuva lennukõlblikkuse tagamiseks.

4.7.3. Kui käesoleva lisa kohaldamisalasse kuuluva tootega seoses on teenindus- või muid ohutusprobleeme, mille tõttu sertifitseerimisasutus alustab uurimist, peab teise lepinguosalise tehniline asutus aitama taotluse korral uurimisele kaasa, andes vajalikku teavet, mille on esitanud asjaomased reguleeritud üksused tootega seotud rike, talitlushäire, puuduste ja muude asjaolude kohta.

4.7.4. Sertifikaadiomaniku selline teatamiskohustus sertifitseerimisasutuse ees ja käesoleva lisaga kehtestatud teabevahetussüsteem on piisavad, et pidada täidetuks sertifikaadiomanike kohustust teatada valideerimisasutusele tootega seotud riketest, talitlushäiretest, puudustest ja muudest asjaoludest.

4.7.5. Punktides 4.7.1–4.7.4 käsitletud ohuolukordade suhtes võetavad meetmed ja ohutusalane teabevahetus määratakse kindlaks tehnilise rakendamise korras.

4.7.6. Lepinguosaliste tehnilised asutused hoiavad teineteist kursis kogu jätkuvat lennukõlblikkust käsitleva kohustusliku teabega nende järelevalve all projekteeritud või toodetud tsiviillennundustoodetega, mis kuuluvad käesoleva lisa kohaldamisalasse.

4.7.7. Lepinguosalise tehnilise asutuse välja antud sertifikaadiga seotud lennukõlblikkusstaatuse muutumisest tuleb kiiresti teavitada teise lepinguosalise tehnilist asutust.

5. PÄDEVATE ASUTUSTE KVALIFITSEERUMINE

5.1. Kvalifikatsiooninõuded vastavuskontrolli tulemuste ja sertifikaatide tunnustamiseks

5.1.1. Mõlemal lepinguosalisel peab olema käesoleva lisa kohaldamisalasse kuuluvate toimingute jaoks tulemuslik struktureeritud sertimis- ja järelevalvesüsteem:

- (a) õiguslik ja regulatiivne struktuur, mis tagavad eelkõige reguleerimispädevuse reguleeritud üksuste suhtes;
- (b) organisatsiooniline struktuur, milles on kohustused selgelt kirjeldatud;
- (c) piisavad ressursid (sh sobiva kvalifikatsiooniga personal, kellel on piisavalt teadmisi ja kogemusi ning kes on saanud piisavat koolitust);
- (d) piisavad protsessid, mis on dokumenteeritud vastavas tegevuskorras;

- (e) dokumendid ja andmed;
- (f) kontrolliprogramm, mis tagab õigusraamistiku ühetaolise kohaldamise järelvalvesüsteemi eri komponentide suhtes.

5.2. Pädevate asutuste esmane ja jätkuv kvalifitseerumine

5.2.1. Pädevate asutuste esmane kvalifitseerumine

- 5.2.1.1. Järgides punkti 5.2.1.3 peetakse punktis 4.1 loetletud pädevad asutused punktis 5.1 sätestatud nõuetele vastavaks, kuna nende suhtes algatati enne kokkuleppe allkirjastamist usalduse suurendamise protsess.
- 5.2.1.2. Täpsemalt võisid mõlemad lepinguosalisel pärast esmast vastastikust hindamist järeldada, et kokkuleppe allkirjastamise ajal olid mõlema lepinguosalise ohutusjärelevalvesüsteemid käesoleva lisa sõlmimiseks piisaval määral ühildatavad.
- 5.2.1.3. Lepinguosalisel on kokku leppinud, et ülemineku perioodil kohaldavad pädevad asutused projekteerimis- ja tootmisvaldkonnas käesoleva lisa kohase sertifikaatide, heakskiitude ja vastavuskontrolli tulemuste vastastikuse tunnustamise ja valideerimise käigus tavapärasest erinevaid usaldusväärse tasemeid.
- 5.2.1.4. Lepinguosalistevahelised vastastikused kordushindamised jätkuvad tehnilise rakendamise korras kirjeldatud viisil.

5.2.2. Pädevate asutuste jätkuv kvalifitseerumine

- 5.2.2.1. Et säiliks lepinguosalistel vastastikune usaldus teise lepinguosalise süsteemi suhtes, hindavad lepinguosalistel tehnilised asutused regulaarselt teise lepinguosalise pädevate asutuste vastavust punktis 5.1 sätestatud kvalifikatsiooninõuetele.
- 5.2.2.2. Sellise jätkuva vastastikuse hindamise kord sätestatakse tehnilise rakendamise korras.
- 5.2.2.3. Pädevad asutused nõustuvad sellise hindamisega ja hoolitsevad selle eest, et reguleeritud üksused lubaksid mõlemad tehnilised asutused oma valdustesse.
- 5.2.2.4. Kui üks tehnilistest asutustest leiab, et pädeva asutuse tehniline pädevus ei ole enam piisav või et asjaomase pädeva asutuse väljaantud vastavuskontrolli tulemuste ja sertifikaatide tunnustamine tuleks peatada, peetakse läbirääkimisi, et määrata kindlaks parandusmeetmed.
- 5.2.2.5. Kui usaldust ei ole mõlemale lepinguosalisele vastuvõetaval moel taastatud, võib kumbki tehniline asutus saata küsimuse edasi sertifitseerimise järelevalvenõukogule.
- 5.2.2.6. Kui sertifitseerimise järelevalvenõukogu probleemi lahendada ei suuda, võib kumbki lepinguosaline suunata selle lepingu artikli 15 ja käesoleva lisa punkti 3.2.2 kohaselt ühiskomiteele.

6. TEABEVAHETUS

- 6.1. Kogu pädevate asutuste vaheline suhtlus (sh tehnilise rakendamise korras kirjeldatud dokumendid) toimub inglise keeles.
- 6.2. Tehnilised asutused võivad igal üksikjuhul eraldi kokku leppida erandites.

7. TEHNILISED KONSULTATSIOONID

- 7.1. Kokkuleppe artikli 15 kohaselt käsitlevad tehnilised asutused käesoleva lisa rakendamisega seotud probleeme konsultatsioonide käigus.
- 7.2. Enne probleemi ühiskomiteele lahendamiseks suunamist teevad tehnilised asutused kõik selleks, et lahendada see tehnilise rakendamise korra kohaselt võimalikult madalal tehnilisel tasandil.

8. SERTIFITSEERIMISE TOETAMINE

- 8.1. Kui teine lepinguosaline seda taotleb ja selleks on piisavalt ressursse ning on saavutatud vastav kokkulepe, võivad pädevad asutused anda üksteisele tehnilist abi ning jagada andmeid ja teavet sertifitseerimisel ja jätkuva lennukõlblikkuse järelevalvetoimingutes, mis on seotud projekteerimise, tootmise ja keskkonnaohutuse sertifitseerimisega. Sellise abi korraldust on kirjeldatud tehnilise rakendamise korras.
- 8.2. Punkti 8.1 kohaselt taotletud ja antud abi ei mõjuta muid käesolevas lisas sätestatud andme- ja teabevahetuskohustusi.
- 8.3. Tehnilise rakendamise korra kohaselt võib abi sisaldada muu hulgas järgmist:
 - (a) nõuetele vastavuse kindlakstegemine;
 - (b) kontroll ja järelevalve.
- 8.4. Samuti võib abi küsida varem teise lepinguosalise territooriumilt eksporditud kasutatud õhusõiduki importimisel. Kummagi lepinguosalise pädev asutus võib aidata teise lepinguosalise pädeval asutusel hankida teavet õhusõiduki ekspordiaegse konfiguratsiooni kohta.

9. 1. LIIDE – SERTIFIKAATIDE TUNNUSTAMISE JA VALIDEERIMISE KORD

9.1. Euroopa Liidu õigusraamistikus välja antud sertifikaadid

Sertifikaat	Tunnustamine/valideerimine	Märkused
ELi pädeva asutuse väljaantud tüübisertifikaat	Valideerimine	Valideerimine vastavalt käesoleva lisa punktis 4.4.2 ja tehnilise rakendamise korras sätestatud osalusmääradele; mõnede andmete tunnustamine toimub tehnilise rakendamise korra kohaselt automaatselt; täpsemalt on sellised andmed: a) õhusõiduki lennukäsiraamat; b) mootori paigaldamise käsiraamat (mootori tüübisertifikaadi puhul); c) lennukõlblikkuse piirangu nõue (sh lennukõlblikkuse piiramise juhised ja sertifikaadi kehtivuse säilimiseks vajalikud nõuded); d) konstruktsiooni remondi käsiraamat; e) elektriühenduste jätkuva lennukõlblikkuse juhend; f) kaalujaotuse käsiraamat.
ELi pädeva asutuse väljaantud täiendav tüübisertifikaat või ELi pädeva asutuse heakskiidetud olulised suured muudatused	Valideerimine	Olulisi muudatusi käsitlev täiendav tüübisertifikaat ja oluline suur muudatus: valideerimine vastavalt käesoleva lisa punktis 4.4.2 ja tehnilise rakendamise korras sätestatud osalusmääradele; mõnda tehnilise rakendamise korras mainitud olulist täiendavat tüübisertifikaati või olulist suurt muudatust valideeritakse lihtsustatud korras, mis piirdub tehnilise tutvumisega ilma valideerimisasutust vastavuskontrolli kaasamata. Väheolulisi muudatusi käsitlev täiendav tüübisertifikaat: tehnilise rakendamise korra kohane haldusalane valideerimine.
Väheolulised suured muudatused ja suur remont	Automaatne tunnustamine	
ELi pädeva	Valideerimine	Tehnilise rakendamise korra kohane haldusalane

Sertifikaat	Tunnustamine/valideerimine	Märkused
asutuse väljaantud luba, mis tõendab vastavust tehnilistele normatiividele		valideerimine.
Väikesed muudatused ja remont, mille ELi pädev asutus või muu organisatsioon on kiitnud heaks ELi õiguse kohaselt	Automaatne tunnustamine	

9.2. Hiina õigusraamistikus välja antud sertifikaadid

Sertifikaat	Tunnustamine	Märkused
Hiina tehnilise asutuse väljaantud tüübisertifikaat	Valideerimine	Käesoleva lisa punktis 4.4.2 ja tehnilise rakendamise korras sätestatud osalusmäära järgiv valideerimine
Hiina tehnilise asutuse väljaantud täiendav tüübisertifikaat; Hiina pädeva asutuse heakskiidetud suured muudatused ja remont	Valideerimine	Käesoleva lisa punktis 4.4.2 ja tehnilise rakendamise korras sätestatud osalusmäära järgiv valideerimine
Hiina pädeva asutuse väljaantud luba, mis tõendab vastavust tehnilistele normatiividele	Valideerimine	Käesoleva lisa punktis 4.4.2 ja tehnilise rakendamise korras sätestatud osalusmäära järgiv valideerimine Mõned tehnilise rakendamise korras nimetatud tehnilistele normatiividele vastavust tõendavad load valideeritakse lihtsustatud korras, mis piirdub tehnilise tutvumisega ilma valideerimisasutust vastavuskontrolli kaasamata.
Hiina pädeva asutuse heakskiidetud väikesed muudatused ja remont	Automaatne tunnustamine	

9.3. Rakendussätted

- 9.3.1. Eespool esitatud tabelites kirjeldatud halduskord ei sisalda kohapealset tehnilist kontrolli: kui valideerimisasutus on saanud tehnilise rakendamise korras kirjeldatud

täieliku taotluspaketi, annab ta valideeritud sertifikaadi välja olenevalt toote keerukusest 3–5 nädala jooksul.

- 9.3.2. Sertifitseerimisasutus otsustab suureks või väikseks ja oluliseks või väheoluliseks liigitamise üle käesolevas lisas esitatud kriteeriumide alusel, mida sertifitseerimisasutus tõlgendab tema suhtes kohaldatava õiguse kohaselt.
- 9.3.3. Konkreetse muudetud tüübisertifikaadi või suure muudatuse olulisuse või väheolulisuse üle otsustades võrdleb sertifitseerimisasutus muudatust varasemate asjakohaste projektimuudatustega ja arvestab kõigi asjakohaste varasemate muudatustega toote tüübisertifikaadis esitatud sertimistingimustes. Muudatused, mis vastavad ühele järgmistest kriteeriumidest, loetakse automaatselt oluliseks:
 - (a) üldine konfiguratsioon või konstruktsioonipõhimõtted ei ole säilinud;
 - (b) muudetava toote sertimiseks kasutatud eeldused enam ei kehti.